

ДЗЮРОК ДЛЯ АМАТАРАЎ СКВАРКІ

У Гродзенскім раёне фермер вырошчвае «чырвоных» свінак і эканоміць валюту племянных прадпрыемстваў

Малады фермер Аляксей ТОДРЫК працягвае сямейную справу, якую яшчэ ў 90-я гады пачаў яго бацька Бернард Станіслававіч. У той час фермерскі рух толькі пачаў развівацца і гэты кірунак здаваўся адным з перспектывных. Бо калі гэта беларус адмаўляўся ад скваркі? Таму і сын Аляксей пасля аграрнага ўніверсітэта бацькаву справу не толькі падтрымаў, але вывеў на новы ўзровень, стаў займацца племяннай свінагадоўляй. Зараз у фермерскай гаспадарцы Аляксея Тодрыка 100 свінаматак самай папулярнай у свеце мясной пароды Дзюрок.

«Правільная» сяўба і кармы «па навуцы»

Аляксей у гэтыя дні ўвесь час у полі. Як вядома, веснавы дзень год корміць, але і тут важна вытрымаць тэрмін. На былых тарфяніках глеба лёгкая, зерне можа загінуць ад мароза, таму сеюць пшаніцу пасля таго, як сады адцвітуць. Неяк народную прыкмету праігнаравалі — і пасевы прапалі, прыйшлося ўсё поле перасейваць. Пасля гэтага тэрміны сяўбы не аспярджаюць.

За пшаніцай настане чарга кукурузы, потым пачнецца сяўба соі. Гэтую культуру ў гаспадарцы пачалі вырошчваць нядаўна. Раней завозілі з Бразіліі, Украіны, Расіі. А некалькі гадоў таму ўпершыню пасяялі на ўласным полі — атрымалі 12 ц/га. Гэта дазволіла забяспечыць амаль трэцюю частку патрэбы ў каштоўным бялковым корме. Пасля таго як купілі экструдар для апрацоўкі зерня, з'явілася магчымасць атрымаць тлушчавую сою, а кармавая база стала значна таннейшай.

Дарэчы, кармы тут фарміруюцца «па навуцы». Уся рэцэптура, да апошняй амінакіслаты, распрацоўваецца пад канкрэтную пароду сумесна з вучонымі Гродзенскага аграрнага ўніверсітэта — па мінералах, вітамінах і ферментах. Правільны разлік садзейнічае добраму прыросту, а гэта і ёсць эфектыўнасць работы, бо доля кармоў складае 70 % сабекошту прадукцыі.

Тварам да сваіх

У гаспадарцы зрабілі стаўку на Дзюрок. Гэта парода чырвоных свіней выведзена ў ЗША шляхам

селекцыі ў XIX стагоддзі. Зараз экзатычны від распаўсюджваецца і ў нашай краіне. Фермер Аляксей Тодрык — адзін з нямногіх, хто заняўся развядзеннем чырвоных свінак. Пад свой праект атрымаў 160 га зямлі ды старыя будынкі былой птушкафермы. Іх знеслі, а на гэтым месцы пабудавалі новы рэпрадуктар на 100 свінаматак. Ад кожнай можна атрымаць да 20 парасят у год. Каб забяспечыць шырокі попыт з боку племянных гаспадарак, фермера ўключылі ў дзяржаўную праграму «Аграбізнес-2020».

У краіне ўводзяцца новыя свінакомплексы, ім патрэбны пародзістыя свінаматкі, — тлумачыць Аляксей. — За мяжой кошт адной дасягае 700–1000 еўра, для таварнай фермы гэта немэтазгодна. Мы прадаём у некалькі разоў танней. Нядаўна ўкамплектавалі два свінакомплексы ў Карэліцкім і Бераставіцкім раёнах. Ёсць заяўкі з іншых рэгіёнаў краіны.

З Тодрыкам актыўна супрацоўнічаюць беларускія племпрадпрыемствы. Яшчэ нядаўна яны былі нацэлены на закупку жывёл з-за мяжы. Але зараз, дзякуючы дзяржаўнай палітыцы, гэтыя закупкі вельмі абмежаваны, бо валюта на іх не выдзяляецца. Затое ёсць магчымасць развіваць племянную справу на месцах.

Калі дзяржаўным племпрадпрыемствам перасталі выдзяляць валюту, яны пачалі лічыць грошы і павярнуліся тварам да сваіх вытворцаў, — заўважае Аляксей. — Гэта добры стымул для фермераў.

Зараз пародзістых дзюроў пачынаюць купляць у Тодрыка ўсе пяць племпрадпрыемстваў

рэспублікі. Адтуль яны паступаюць на свінакомплексы. Сам фермер стабільна працуе з еўрапейскімі партнёрамі. За некалькі гадоў набылі 60 кабаноў у Даніі. Дарэчы, Аляксей імкнецца ўкараняць замежны вопыт, пераймае прыёмы работы, рацыён кармлення.

Важны фактар — новыя тэхналогіі. У Даніі, напрыклад, амаль адсутнічае ручная праца. Там на 700 свінаматак прыходзіцца адзін работнік.

У Аляксея на ферме працуюць толькі заатэхнік і ветэрынарны ўрач. Дарэчы, ветурач тры гады праходзіла стажыроўку ў той жа Даніі і зараз карыстаецца гэтым вопытам на гродзенскай зямлі.

— Я бачыў, як працуюць дацкія фермеры, — кажа Тодрык, — яны эканомяць кожную капейку. І нават ва ўмовах дарагой працоўнай сілы і кошту на паліва атрымліваюць добры прыбытак.

Неяк народную прыкмету праігнаравалі — і пасевы прапалі, прыйшлося ўсё поле перасейваць. Пасля гэтага тэрміны сяўбы не аспярджаюць.

З выгляду і беларускі, і еўрапейскі рэпрадуктары не адрозніваюцца адзін ад аднаго. Вось толькі трапіць туды чалавеку «з вуліцы» немагчыма — фермер непакоіцца, каб не занеслі небяспечны вірус АЧС.

Зона пад наглядом

У мэтах бяспекі забараняецца ўтрыманне свіней на ўласных падворках у межах пяцікіламетровай зоны ад рэпрадуктара.

— Так, людзі не могуць трымаць свіней паблізу нашага

Аляксей ТОДРЫК.

Страты ад гэтага захворвання маладняку ў свеце каласальныя. Так што меры перасцярогі ў нас поўнасю апраўданыя.

Заўважлі, падтрымалі

Міністэрства сельскай гаспадаркі ўключыла свінакомплекс фермера ў спіс племянных. Згодна з праграмай, часткова даціраваўся кошт жывёл, каб гаспадаркі змаглі купіць пародзістых свінак па значна ніжэйшай цане. Выдаткавалі сродкі і на ўтрыманне свінаматак, і на іх закупку.

— Паколькі крэдытныя рэсурсы дарагія, без падтрымкі не абысціся, — кажа фермер, — зараз мы вельмі спадзяёмся на адну з апошніх праграм па развіцці аграбізнесу. У ёй прапісаны больш справядлівыя ўмовы для сельгасвытворцаў. Напрыклад, падтрымка не стратных гаспадарак, а тых, што прыносяць прыбытак.

У Аляксея ёсць бізнес-план па ўзбудуванні гаспадаркі. Гаворка ідзе аб будаўніцтве яшчэ аднаго рэпрадуктара на 250 галоў. Фермер пралічвае рызыкі і спадзяецца на спрыяльную эпідэміялагічную абстаноўку.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

Віталь ДАБРУК, намеснік генеральнага дырэктара па племяннай рабоце Гродзенскага племпрадпрыемства:

— Прадукцыя фермера запатрабавана і з'яўляецца імпартазамышальнай. Тым больш што закупкі за мяжой забаронены па ветэрынарных прычынах.

Два гады таму разам з фермерам пачалі сумесную работу ў галіне геномікі — па ўзорах адшчыпаў з вуха расшыфроўваем ДНК для вызначэння найлепшых свінаматак і найлепшага семіні. Фермеру пастаўляем семія ад найлепшых кабаноў, з «патрэбнымі» генамі. У выніку можна спрагназаваць патомства з высокай прадукцыйнасцю.

Зараз ідзе аднаўленне свінаводчых комплексаў. Тыя, што маральна і фізічна састарэлі, ідуць пад знос. Ім на змену прыходзяць комплексы з новымі тэхналогіямі, у асноўным па галандскім тыпе. Тут будзе і якаснае пагалоўе.

МАЛАДАЯ, ДЫ РАННЯЯ

У фермерскай гаспадарцы «Алімп-Агра» першымі ў краіне закончылі ручную пасадку бульбы

У сялянска-фермерскай гаспадарцы «Алімп-Агра» Уздзенскага раёна, якую ўзначальвае Юрый Лойка, займаюцца вырошчваннем бульбы. Пад «другі хлеб» адведзена 110 гектараў. Штогод з гэтых плошчаў збіраюць каля трох тысяч тон клубняў. Прадукцыю змяшчаюць у спецыяльна абсталяваныя склады, дзе яна добра захоўваецца да новага ўраджаю. Рэалізуюць бульбу на ўнутраным і знешнім рынках, восеньскіх кірмашах. Частка ідзе ў стабілізацыйныя фонды сталіцы. Астатняе закладваецца на захоўванне і прадаецца на працягу года. Фермерская гаспадарка даўно займела рэпутацыю надзейнага пастаўшчыка.

А сёлета ў «Алімп-Агра» пачалі займацца яшчэ і ранняй бульбай. Для гэтага падабралі ўчастак у дзесяць гектараў на ўзвышэнні, дзе глеба паспявае раней. Надзел для пасадкі падрыхтавалі яшчэ восенню. Заставалася толькі закультываваць і зрабіць барозны. Скрыні са склада дастаўлялі на поле вельмі акуратна, каб не пашкодзіць пашчотны пасадчны матэрыял, паколькі клубні былі ўжо з набухлымі парасткамі.

— Мы выкарыстоўваем ранні сорт Рыўера. Тры тыдні да пасадкі бульба знаходзілася ў цёплым памяшканні

пры натуральным асвятленні, — кажа кіраўнік сялянска-фермерскай гаспадаркі Юрый ЛОЙКА. — У выніку нават пупышкі, якія ў халоднай або пераўвільготненай глебе гінуць, пайшлі ў рост. А гэта гарантыя таго, што ўсходы будуць дружнымі і хуткімі. Тэхналогія папярэдняга прарошчвання дазваляе значна паскорыць атрыманне ўраджаю. Бульбу можна будзе ўбіраць літаральна праз два месяцы.

Кіраўнік сялянска-фермерскай гаспадаркі Юрый ЛОЙКА.

Вядома, ранняя бульба патрабуе шмат клопату, карпатлівага догляду, але яны апраўдваюць сябе. З дзесяці гектараў плануецца атрымаць 200 тон ранняй бульбы, якая будзе рэалізуюцца ў гандлёвай сетцы Мінска.

Дададзім, што гэтая фермерская гаспадарка — адна з лепшых не толькі на Міншчыне, але і ў краіне. Яе кіраўнік Юрый Лойка — прафесійны бульбавод, не навічок у сельскай гаспадарцы. Яму было ў каго вучыцца: бацька Вадзім Лойка 30 гадоў быў дырэктарам эксперыментальнай базы імя Суворова Уздзенскага раёна, затым адкрыў сваю справу. І цяпер ён працуе побач з сынам.

Анатоль БАСАЎ, фота аўтара.